

ПРИЈЕДЛОГ

На основу члана 16. став (1) Закона о заштити становништва од заразних болести („Службени гласник Републике Српске“, број 90/17), чл. 39. став (2) тачка 9) и 82. став (2) Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“, број 97/16) и чл. 36. став (2) тачка 9) и 87. Статута града Градишка („Службени гласник града Градишка“, број 4/17), Скупштина града Градишка на сједници одржаној _____ 2020. године, донијела је

П Л А Н

систематске превентивне дезинсекције и дератизације за подручје града Градишка за 2020. годину

УВОД

Познато је да климатске промјене већ имају мјерљив утицај на временске прилике и у Европи у виду повећања просјечних вриједности и промјене количине падавина, те се очекују све чешћи таласи врућина, суша и поплаве. Једна од посљедица климатских промјена је и њихов утицај на појаву, распрострањеност и сезонске варијације заразних болести људи. То у ствари подразумева појаву и ширење већ постојећих заразних болести на подручјима гдје их раније није било, али и појаву нових заразних болести.

Највећи утицај климатске промјене имају на векторске заразне болести. То су болести чији узрочник извјесно вријеме, прије него што доспије у организам свог домаћина, проведе у вектору (комарци, крпељи и различите друге врсте инсеката). Вектори су организми који немају механизме за одржавање тјелесне температуре, па директно зависе од спољашње температуре. Одговарајућа температура и влажност ваздуха су основни предуслов за развој јаја и ларви инсеката у одрасле јединке, тако да у условима високе температуре и велике влажности њихов број може да порасте и за неколико пута. Процењује се да свако повећање температуре ваздуха за 0,1 степен Целзијуса шири станиште комараца и до 150 километара у правцу сјеверне географске ширине земљине кугле. Када су у питању векторске заразне болести на територији Републике Српске региструју се претежно случајеви оболијевања од Lyme borelioze и по који случај импортоване маларије годишње, али је у 2014. години евидентирано и 10 вјероватних случајева грознице западног Нила.

Због повећања случајева оболијевања код људи у свијету и појаве ових обољења у неким европским земаљама гдје их раније није било, ове заразне болести су постале пријетеће болести у Европи. Пријетеће болести односно болести у настајању (emerging) су болести чија је учесталост код људи порасла током посљедње двије деценије или има тенденцију пораста у блиској будућности. Фактори који су допринијели оваквој епидемиолошкој ситуацији осим климатских промјена и ширење узрочника и вектора иа нова географска подручја су: интензиван међународни саобраћај, чешће излагање људи дивљим животињама и инсектима као и промјене у узрочницима (резистенција на антимикробне лијекове, пораст вируленције).

Планом систематске превентивне дезинсекције за подручје града Градишка за 2020. годину дефинишу се мјере превенције векторских заразних болести које могу представљати пријетњу за јавно здравље, и то слједеће мјере:

1. Сузбијање комараца и других вектора заразних болести проводи плански, организовано и дугорочно;
2. Пооштрити извођење мјера дезинсекције, због напријед изнесених чињеница;
3. Надлежне институције (Јавна здравствена установа Институт за јавно здравство - Институт и здравствена инспекција) требају пооштрити надзор и контролу систематске дезинсекције;
4. Извођачи су у обавези:
 - На вријеме обавијесте надлежни орган града и Институт о припремним радњама за вршење систематске дезинсекције, што значи да извођач на вријеме треба упознати надлежне установе са Оперативним Планом спровођења дезинсекције, тако да и грађани на вријеме буду обавијештени;
 - Легла за развој комараца претходно требају бити позиционирана односно мапирана, те се на основу тога треба формирати база података са сталним, привременим и потенцијалним леглима;
Сузбијање комараца вршити по интегралном концепту, при чему рад заснивати превасходно на ларвицидном третману, а сузбијање одраслих форми свести на неопходан оптимум. Дезинсекцију вршити еколошки најприхватљивијим биоцидима. Правовремено обавијестити становништво о свим активностима везаним за сузбијање комараца. Овакав приступ са тежиштем на ларвицидном третману између осталог има за циљ очување животне средине;
Прије ларвицидног третмана обезбиједити да Институт изврши супервизију мониторинга (утврђивање бројности ларви комараца);
На основу мониторинга одабрати дозу и концентрацију инсектицида који ће се употребити (стручни тим);
 - Након ларвицидног третмана обезбиједити да Институт изврши оцјену ефикасности употребљеног ларвицида;
У првој фази сузбијања одраслих комараца обезбиједити да Институт изврши супервизију мониторинга односно процјену бројности комараца на одређеним локацијама;
Након адултицидног третмана обезбиједити да Институт изврши оцјену ефикасности употребљеног адултицида;
Након обављене дезинсекције доставити Институту извјештај о извршеној дезинсекцији;
5. Препоруке за грађанство, с обзиром да је најефикаснији начин превенције векторских заразних болести спријечити увод комарца или другог инсекта, су сљедеће:
 - Избјежавати подручја са великим бројем инсеката (шуме и мочваре и сл.);
 - Смањити број комараца на отвореном гдје се ради, игра или борави, што се постиже исушивањем извора стајаће воде и уредним одржавањем травнатих површина. На тај начин смањује се број мјеста на које комарци могу да положи јаја. Најмање једном недељно треба испразнити воду из саксија за цвијеће, посуда за храну и воду за кућне љубимце, канти, буради и лименки. Уклонити одбачене гуме и друге предмете који могу да прикупљају воду;
 - По могућности, у топлијим мјесецима боравити у климатизованим просторима, јер је број инсеката у таквим условима значајно смањен;
 - Употреба репелената на отвореним дијеловима тијела приликом борава на отвореном;
 - Носити одјећу која покрива ноге и руке. Препоручује се да одјећа буде комотна, јер комарци могу да убоде кроз припијену одјећу;
 - Избјежавати боравак на отвореном у вријеме периода најинтензивније активности комараца односно у сумрак и у зору;
 - Употреба заштитне мреже против комараца на прозорима и око кревета;
 - Употреба електричних апарата који уништавају комарце у затвореном простору;
 - У случају путовања у иностранство, поготово ако се ради о тропском и субтропском

подручју, обавезно се придржавати свих наведених мјера превенције које подразумевају и превентивно узимање лијекова односно хемиопрофилактику прије одласка, током боравка и по повратку из маларијских подручја; Уколико се појаве било какви симптоми болести по повратку са путовања, одмах се јавити свом љекару и навести податак о путовању и евентуалном убоју комарца, крпеља или другог инсекта.

Планом систематске превентивне дератизације за подручје града Градишка за 2020. годину дефинише се:

1. Обим посла, односно дефинисаност подручја на коме ће се спровести систематска превентивна дератизација;
2. Вријеме извођења;
3. Врсте средстава и препарата, њихове количине и начине примјене;
4. Обавезе извођача дератизације;
5. Начине обавјештавања грађана, правних и физичких лица;
6. Обавезе правних и физичких лица;
7. Надзор над спровођењем дератизације (врсте надзора, извршиоци).

Обим посла, односно дефинисаност подручја на коме ће се спровести превентивна систематска дератизација

- а) отворени и затворени водотоци, паркови, гробља, површине које нису приведене урбанистичкој намјени, саобраћајнице, мостови, отворена и затворена паркиралишта, тргови, тржнице и пијаце, јавни нужници и друга јавна мјеста на којима постоји могућност задржавања и размножавања штетних глодара,
- б) канализациона мрежа за одвођење отпадних и оборинских вода, уређаји за пречишћавање тих вода, те септичке јаме и помијаре,
- в) шахтови и енергетски канали топлотних, плинских, електричних, телефонских и других инсталација,
- г) главна санитарна депонија и остале депоније смећа и отпадних материја,
- д) објекти и средства јавног превоза (аутобуске станице, гаражни простори и хангари саобраћајних средства за јавни превоз),
- ђ) сви објекти и просторије које служе за производњу, прераду животних намирница и предмета опште употребе,
- ж) помоћни простори стамбених и стамбено-пословних зграда у свим облицима својине укључујући: подруме, таване, дрварнице, магацинске просторе, дворишта, сметларнице, гараже, отворена и затворена ђубришта,
- з) просторије за остављање пољопривредних машина и оруђа, те припадајуће јавне површине тих објеката (дворишта и сл.),
- и) неуређене или дјелимично уређене зелене и друге јавне површине у околини стамбених зграда,
- ј) подруми, тавани, дрварници, магацински простори, дворишта, сметларници, гараже, отворена и затворена ђубришта и сл. пословних и помоћних просторија на којима постоји могућност размножавања глодара, посебно простори за складиштење и припрему хране, те припадајуће површине:
 - предузећа, трговачких, угоститељских и занатских радњи,
 - хотелско-туристичких, угоститељских, спортских и рекреационих простора,
 - предшколских, школских, вјерских установа и институција, домова пензионера и других сличних објеката,
 - здравствених установа у свим облицима својине,
 - објеката за пружање медицинских и хигијенских услуга становништву (педикерски, козметички, фризерски и бријачки салони, центри за масажу, соларијуми, хиропрактичне ординације),
 - органа управе, јавних предузећа и установа, привредних друштава организација и

других правних лица у свим облицима својине, као и физичких лица која обављају обртничку дјелатност,

- услужних, трговачких, занатских и угоститељских радњи, а нарочито оних које се баве производњом, складиштењем и прометом животних намирница,
- других правних и физичких лица,
- свих осталих субјеката/објеката и других мјеста на којима постоји могућност задржавања и размножавања штетних глодара.

Надлежно одјељење ће, у оквиру захтјева за покретање процедуре Јавне набавке за избор извођача дератизације, прецизно дефинисати број, односно површину јавних и других мјеста за које трошкове спровођења обавезне превентивне дератизације сноси јединица локалне самоуправе.

Вријеме извођења

Дератизација ће се вршити у двије оперативне фазе рада (прољетна и јесења) сваке календарске године и обавезно се изводи у свакој оперативној фази на свим објектима и просторима који су напријед наведени.

Дератизација се изводи континуирано у току цијеле године, а оперативне (ударне) фазе се изводе у прољетном и јесењем периоду када је највећа популација штетних глодара, те када се због биолошког циклуса и миграционих својстава глодара постижу и најбољи ефекти уништавања истих у насељеним мјестима.

Временских термина извођења дератизације се требају придржавати правна и физичка лица, те извођачи дератизације, а то су:

- а) Прва (прољетна) оперативна фаза дератизације ће се спроводити у временском интервалу од 01.04. до 31.05. календарске године;
- б) Друга (јесења) оперативна фаза дератизације ће се изводити у временском интервалу од 01.10. до 30.11. календарске године.

Интервентна дератизација је трећа фаза извођења дератизације, а она ће се спроводити по уоченој инфекцији штетних глодара. Интервентна дератизација мора се спровести у објектима и просторима када се уочи повећан број глодара, као и у свим случајевима када се појави несигурна или погоршана епидемиолошка ситуација заразних болести које преносе глодари. Интервентна дератизација временски се изводи током цијеле календарске године, између двије фазе, а све до почетка прве односно прољетне оперативне фазе дератизације на подручју града Градишка у наредној години. Континуитет дератизације се постиже обрадом мјеста која служе као стална легла и станишта глодара успостављањем тзв. „сталних хранилишта“ која се одржавају током цијеле године.

Врсте средстава и препарата, њихове количине и начини примјене

Дератизација се изводи хемијским средствима и препаратима чија је употреба дозвољена у Републици Српској и која уз токсиколошку оцјену имају и доказ о утврђеној ефикасности, према прописима који регулишу ову област, а писмени доказ подносе извођачи дератизације Закон о биоцидима („Службени гласник Републике Српске“, број 37/09) и припадајући подзаконски акти.

Примјена активних састојака у мамцима који ће се користити у дератизацији мора одговарати Листи отрова који се могу стављати у промет у Републици Српској, а која је утврђена Рјешењем о утрђивању листе отрова који се могу стављати у промет у Републици Српској. Провјеру ефикасности средстава врши овлашћена установа. Препоруку за провјеру ефикасности средстава може дати здравствена инспекција или Институт.

Обавезе извођача дератизације

Извођач дератизације мора имати одобрење Министарства здравља и социјалне заштите Републике Српске, а које укључује употребу одређених отрова према законским прописима, затим услове у погледу просторија, стручне спреме запослених, техничке опремљености и других услова којима морају удовољити здравствене установе, привредна друштва односно обртници који обављају послове дезинфекције, дезинсекције и дератизације (Правилник о условима и поступку за утврђивање испуњености услова за обављање ДДД ради спречавања и сузбијања заразних болести, („Службени гласник Републике Српске“, број 47/10 и 68/11).

Извођач је дужан да приликом извођења дератизације предузима све потребне мјере предострожности за заштиту здравља грађана и радника који изводе дератизацију, као и мјере за заштиту домаћих животиња, корисних инсеката, животне и радне средине.

Начин обавјештавања грађана, правних и физичких лица

Извођач је дужан да прије почетка извођења дератизације обавијести грађане и друга правна и физичка лица о почетку и начину извођења дератизације, дајући и потребна упутства за заштиту од евентуалних штетних посљедица. Упутства за заштиту треба да садрже:

- а) опште мјере предострожности и сигурности;
- б) посебне мјере за заштиту грађана и имовине;
- в) опште мјере за заштиту домаћих животиња;
- г) мјере које се односе на обавезе правних и физичких лица за припремање простора у којима се изводи дератизација (уклањање смећа и других отпадака, обезбјеђење приступачности простору, давање потребиких обавјештења стручним лицима извођача и др.).

Обавјештења и упутства дају се на пригодан начин путем плакатирања, оглашавањем у средствима јавног информисања прије и у току извођења дератизације.

Обавезе правних и физичких лица

Сва правна и физичка лица у чијим се објектима изводи дератизација, дужна су да стручним радницима извођача омогуће приступ и дају им потребна обавјештења.

Такође, дужни су спроводити одређење мјере и извршавати радње које им налажу стручни радници у циљу осигурања успјешног извођења дератизације и заштите људи и домаћих животиња.

Надзор над спровођењем дератизације (врсте надзора и извршиоци)

Стручни надзор над извођењем дератизације јавних површина и јавних добара врши Институт, а управни надзор над спровођењем, те надзор над организацијом и извођењем дератизације врши здравствена инспекција.

Здравствена инспекција по свом налазу или налазу Института може забранити или обуставити извођење дератизације због сљедећих разлога:

- а) када се утврди да извођач дератизације користи препарате чија ефикасност није провјерена и употреба дозвољена,
- б) када се утврди да нису испуњени услови прописани у Плану и Наредби.
- в) када се утврди да радници који врше дератизацију немају прописане услове за вршење дератизације.

О свим налазима здравствене инспекције обавјештава се Комисија за надзор (формира је локална заједница) и Институт. У случају невалитетног или непотпуног извршења дератизације, здравствена инспекција ће предложити комисији да се поступак дератизације понови о трошку извођача или предложити раскид уговора на штету извођача дератизације.

Ступање на снагу

План ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику града Градишка“

Број:
Датум:
Градишка

ПРЕДСЈЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА

Миленко Павловић

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

ПРАВНИ ОСНОВ

Правни основ за доношење Плана систематске превентивне дезинсекције и дератизације за подручје општину Градишка за 2020. годину садржан је у члану 16, став (1) Закона о заштити становништва од заразних болести („Службени гласник Републике Српске“, број 90/17), чл. 39. став (2) тачка 9) и 82. став (2) Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“, број 97/16 и 36/19) и чл. 36. став (2) тачка 9) и 87. Статута града Градишка („Службени гласник града Градишка“, број 4/17).

РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ПЛАНА

Климатске промјене утичу на варијацију заразних болести код људи, а нарочито на векторске заразне болести, што утиче на повећан број случајева оболијевања код људи у свијету и појаве ових обољења у неким европским земљама гдје их раније није било. Ове заразне болести су постале пријетеће болести у Европи. Фактори који су допринијели оваквој епидемиолошкој ситуацији осим климатских промјена и ширења узрочника и вектора на нова географска подручја су: интензиван међународни саобраћај, чешће излагање људи дивљим животињама и инсектима као и промјене у узрочницима (резистенција на антимикробне лијекове, пораст вируленције).

Имајући у виду горе наведено, а у циљу обезбјеђења адекватне заштите становништва од заразних болести, на основу система мјера дефинисаних Законом о заштити становништва од заразних болести и подзаконским актима донесеним на основу Закона, те општих програма и планова, који се односе на подручје града Градишка, а урађени су од стране стручног лица, доноси се годишњи План систематске и превентивне дезинсекције и дератизације за подручје града Градишка, као документ, којим ће се кроз редовно годишње усвајање, омогућити планско, организовано и дугорочно провођење мјере дератизације и дезинсекције на подручју града Градишка, поштравање спровођења мјера, дефинисање, начина провођења и улоге појединих субјеката, као и поштравање надзора и контроле над спровођењем мјера.

ПРОВОЂЕЊЕ ПОСТУПКА КОНСУЛТАЦИЈА И УЧЕШЋЕ СТРУКЕ У ИЗРАДИ ПЛАНА

Проведен је поступак консултација везано за План са представницима Института, а за израду, у складу са важећим прописима, општег приједлога плана, као основе за израду једногодишњих планова.

ПОТРЕБНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

За спровођење овог плана, потребна су финансијска средства, која су планирана у Буџету града Градишка за 2020. годину.

ПРИЈЕДЛОГ

Предлаже се Скупштини града да усвоји План у предложеном тексту.